

numismatisk rapport 167

Meddelelser fra Dansk Numismatisk Forening

Seddeltrylleri

Nyopdaget variant af Christian IV's Breddaler

A Penny for Your Thoughts?

September 2025

Nyopdaget variant af Christian IV's Breddaler

Af *Anders Harck*

På den anden storauktion over L.E. Bruuns samling var udbudt en Breddaler med en vægt på 48.80 gram (Figur 1), hvilket er i størrelsesorden som $1\frac{1}{2}$ Speciedaler, og mønten var da også indplaceret som sådan med Hede-nummer 64C eller Sieg-nummer 118. Mønten er angivet som Schou nummer 28. Mønten afviger ganske markant i vægt fra eksemplaret i Den Kongelige Mønt- og Medalje-samling (42.60 gram), men som det er anført i Hede's bog er vægtene ikke nøjagtige, hvorfor denne forskel i vægt ikke er videre bemærkelsesværdig.

I forhold til Sieg's katalog bliver mønten imidlertid særdeles bemærkelsesværdig. Når man læser dette katalog anføres der under Nr. 118 ($1\frac{1}{2}$ Speciedaler) Fs. 1 og Bs. 1. Ifølge Schou's værk er Nr. 28 med en forside, hvor der er 14 ringe i hoftebrynjen og en bagside med initialer 'IH' ved elefanten nederst på mønten. Dette stemmer med angivelsen hos Sieg. Den udbudte mønt har imidlertid en forside med 7 ringe i hoftebrynjen (Sieg's Fs. 2), og en bagside som Sieg's Bs. 2 med initialer 'HB' under hoven af hestens venstre bagben (jfr. Figur 1).

Da den udbudte mønt altså afviger fra beskrivelsen hos både Schou og Sieg, rekvirerede Jeg et foto af eksemplaret i Den Kongelige Mønt- og medalje-samling (se Figur 2). Denne mønt, som passer med beskrivelsen af Schou Nr. 28 har en forside med 14 ringe i hoftebrynjen (Sieg's Fs. 1) og bagside med initialerne 'IH' ved elefanten (Sieg's Bs. 1), og der er altså tale om såvel Schou Nr. 28 som Sieg Nr. 118.

Den på auktionen udbudte mønt (Figur 1) er således kun rigtigt bestemt til Hede 64C (Hos Hede skelnes der ikke mellem forskellige forsider og bagsider), men mønten er ukendt i Schou's værk og Sieg's katalog, hvor der er en større detaljeringsgrad. I mit katalog (Harck) er der foretaget en opdeling i to varianter: 6.14.1 = Schou 28 og 6.14.2 = Ex. fra L.E. Bruun auktionen. Disse må begge antages at have sjældenhedsgraden UNIK.

Variationen er ganske interessant, idet der er tale om bagsider med forskellige initialer, hvilket må fortolkes som forskellige stempelskærere for bagsidens vedkom-

Figur 1. 1½ Specie uden år. Stack's Bowers, Lot 13124.

Figur 2. 1½ Specie uden år Schou 28. Ex. Den Kongelige Mønt- og Medalje-samling.

mende. Med hensyn til forsiden ved vi ikke noget, da der ikke er initialer, og da den mere almindelige vægt svarende til Dobbelt Speciedaler findes med forskellige stempelkombinationer, kan der ikke opstilles en rimelig hypotese vedrørende stempelskærer for forsiden.

Litteratur

Stack'sBowers (2025): Katalog over L.E. Bruun's samling - Part II.

Hede, H. (1964): Danmarks og Norges mønter. Dansk Numismatisk Forening.

Siegs Møntkatalog (2018).

Schou, H.H. (1926): Beskrivelse af danske og norske mønter 1448 - 1923. København.

Harck: <https://sites.google.com/view/cxhyrz-4>